

ARCHA

8
2008

ZPRAVODAJ O VÝCHOVĚ A VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE

Mít svůj šém • Malá sdružení přináší pestrost • Anketa - výhody a nevýhody malého sdružení • Logo máme na nočním nebi • Mladí rokovali v Jihlavě o Evropské unii • Cena Karla Velikého pro mladé Evropany • Evropský týden mládeže po bruselsku • Konáme dobro, protože... na to máme glejt od státu • Komerční neziskovka • Nepлкáme a měníme svět • Totalita, stále živé téma • Jedem na kohouty • Regionální výměna zkušeností opět v Třebíči • Osobitě kalendáře 2009 • Dobrovolníci vracejí na Kosí potok původní odrůdy ovocných stromů • Izraelské putování českých studentů krajinou Marsu • NIDM: Novinky z výzkumu o dětech a mládeži • Aktivitaerik v neformálním vzdělávání • Městečko, kde vládou děti • Deset pestrých let České rady dětí a mládeže

Fotogalerie Archy

Foto Pavel Drábek, Junák, Šestka Kateřinice

Mít svůj šém

úvodem

Já nevím, zda je lepší, kvalitnější, fungující a kdovíco ještě – jen malá, nebo jen velká organizace. Vážně netuším, jaký v tom panuje rozdíl...

„Mami, mami, víš, kdo to vůbec byl Mikuláš? Golem nám o něm vyprávěl. A taky jsme hledali překvapení a podívej, co mám...“, volal na mě hlasitě Vojta, když vyběhl z oddílové klubovny. Ještě není školák, ale už chodí mezi vlčata. Golem to s nimi umí. Najednou ti špunti vnímají nějaké úkoly. Učí se poznávat jinak svět. Přestává jim vadit, že musí tiše sedět při čtení programu. Rytmicky skandují pokřik a zvládnou i první výpravu bez mámy.

Golem – „dospělák“ s gesty kluka, který mě přesvědčil, že i můj syn TO zvládne. Samozřejmě jsem pročetla web příslušné organizace. Prohlížela fotky, nástěnky, zpovídala rodiče a přiznávám – tajně stopovala jejich oddílové hry venku. Patřím do skupiny maminek, které nesvěří svoje dítě komukoliv.

Přišlo mi divné, že si podávají levou ruku. Nechápal jsem, jak může mít ty děti na hřišti tak neorganizované, a přesto neztratit přehled? Proč je nepřekřikuje, když ho neposlouchají? Proč nekontroluje, zda mají zapnuté bundy, a počká, až jim začne být zima? Když něco provedou, tak výrazně nekárá, ale klidně dítě počítá přidělené dřepy. Nebyla jsem si v počátku vůbec jistá svým výběrem. Pod psychickým nátlakem svého muže, který v podobně (bojím se napsat praštěné) skupině vyrostl a důrazně tvrdil, že to dítěti jen prospěje, jsem tedy svolila...

Teď poslouchám nadšené povídání o mikulášské akci a nevěřím, že v tomto století může mít dítě takové uspokojení jen z několika bonbónů, veliké brambory a obyčejných buráků. Usmívám se nad tou obyčejnou dětskou radostí a vůbec neřeším, zda je Vojta členem malé, nebo velké organizace.

Někdy na mě padne tísnivý pocit, že okolí samotné mění naše děti ve fracky, kteří chtějí být hlavně v proudu dění a mít

to, co je in. Nevím, jak moc moje výchova ovlivní myšlení toho malého člověka, který právě loupe další oříšek. Neprozradí mu příště kamarád tu hroznou pravdu, že letos Ježíšek fakt nepříjde, protože žádný prostě neexistuje? Není lepší mít ta svoje mláďata stále pod křídly a nepouštět je k jiným Golemům, Hrochům, Klíšťákům a cizákům?

Ušla jsem vážně dlouhou, strastiplnou a nervní cestu, ale mohu napsat jasnou odpověď – lepší to fakt není! Zpočátku nedůvěryhodný Golem má totiž něco, co já nemám a mít nemohu – svůj šém. Magické cosi, co naučí kluky zapínat si bundy, věřit ve své sny, přestat se bát tmy, umět spolu sedět za velkým dřevěným stolem a tiše poslouchat vyprávění druhého.

Možná je těžké být v tomto velikém světě malou organizací. Možná je těžké být v tomto světě jakoukoliv organizací, která chce „jen“ pomoci vychovávat děti. Jako člověk, který měl spoustu načtených moudrostí, vyposlouchaných rad a prostudovaných příruček, mohu konstatovat jediné...:

Šém byl zpravidla pergamen, na němž byla napsána magická slova. Díky jeho novodobě podobě mám doma dítě, které nemohlo na počátku prosince usnout, protože si prožilo něco úžasného a nepopsatelného, co mu jako máma (a těžko se mi

to píše) dát nemůžu. Něco, co potřebuje každá dětská dušička pro svůj zdárný růst.

Přeji nám všem v novém roce důležitá poznání, která zachrání naše děti

Marie Molková – Hromča
Ilustrační foto
Sdružení turistických
a tábornických oddílů

Archa 2009

Témata Archy

Uzávěrky:

1. Zimní spánek – to nám nehrozí	30. 1.
2. Fundraising v oddíle	17. 3.
3. Předsednictví EU a mládež	23. 4.
4. Bambiriáda 2009 (dvojčíslo)	22. 6.
5. Sbohem, prázdniny – vítejte nováčci	20. 8.
6. Nebýt jen „kroužkem, kde si děti hrají“	1. 10.
7. Přírodě ku prospěchu	3. 11.
8. Netradiční aktivity pro děti	1. 12.

Malá sdružení přinášejí pestrost

Rozhovor se členem představenstva České rady dětí a mládeže Martinem Křížem

Jak bys vysvětlil označení „malá organizace“? Čím je podle Tvého názoru její velikost vlastně dána – počtem členů, počtem organizačních článků nebo něčím jiným?

Chápu malou organizaci jako organizaci místní, tedy jako sdružení s místní působností – třeba v jednom městě nebo městské části – sdružení, do něhož chodí jen děti z blízkého okolí. Jsou i malé organizace s celostátní působností, které mají málo členů, ale ty se většinou etabloují jiným způsobem: nabírají dobrovolníky, pořádají desítky akcí a nefungují na bázi členské, spíše pracují s určitou klientelou...

Jaké jsou podle Tebe výhody a nevýhody malého sdružení?

Malá organizace má určitě větší problém s propagací. Propagovat velký kolos, jako je třeba Junák nebo Pionýr, se dá relativně levně, zatímco malá organizace, aby byla „vidět“, se musí víc snažit. Nicméně pokud místní organizace funguje v malém městě, tak to většinou není až takový problém. Jinak další nevýhodou, která se teď brzy projeví, je změna dotačních podmínek, protože malé organizace – tak jako tomu bylo dřív – opět nedosáhnou na ministerské dotace a budou muset být odkázány na „kraj“, kde jsou dotace o poznání menší.

Myslíš si, že by malá sdružení měla být zastoupena – pokud o to tedy mají zájem – bezprostředně v České radě dětí a mládeže (ČRDM)? Nebo by se měla raději snažit o to, aby si jistou „útlunost“ pod její „střechou“ zajistila zprostředkovaně – tedy v rámci jím hierarchicky bližší, již fungující krajské rady dětí a mládeže?

Za ideálního stavu, tedy pokud by byly všude opravdu fungující krajské rady se zárukou toho, že budou fungovat i nadále, že jsou stabilní a že mají jasné a neměnné stanovy zakotvující spravedlivý způsob hlasování i pro malá sdružení, pak ať má decentralizace přednost. Ať malé organizace opravdu nejsou v České radě, ale

Martin Kříž

Vzděláním zemědělský inženýr – agroekolog, profesí ekopedagog, zaměstnáním programový ředitel Chaloupek, střediska pro vzdělávání a výchovu v přírodě. Člen sdružení Zeměpisná společnost „Morava“, místopředseda Jihomoravské rady dětí a mládeže a člen představenstva ČRDM. Do Zeměpisné společnosti „Morava“ vstoupil v deseti letech, od svých patnácti vedl zhruba sedm let tamní oddíl. Členem ZSM je dodnes – působí v jeho revizním orgánu. Ekocentrum Chaloupek, kde pracuje, je členem Rady dětí a mládeže kraje Vysočina; tato krajská „střešní“ organizace, stejně jako Jihomoravská rada dětí a mládeže (jejíž místopředsedou Martin Kříž je), zase náleží mezi členská sdružení České rady dětí a mládeže. V představenstvu ČRDM reprezentuje Martin Kříž právě zájmy malých organizací.

prostřednictvím své krajské rady tam mohou být „zastřešeny“ a užívat tak bonusů členských sdružení ČRDM, čímž mám na mysli třeba výhodné pojištění a podobně. Ale v současné době tomu tak není – a nevěřím, že situace bude někdy takzvaně ideální. Některé krajské rady příliš dobře nefungují, někde nejsou vůbec, a pak – některá sdružení se také nemusí s krajskou radou dohodnout anebo i podmínky pro vstup do rady či její stanovy nemusí jednotlivým spolkům vyhovovat... Měla by tedy pro ně existovat nějaká reálná možnost,

jak do České rady vstoupit. Ať už by to byla samostatně a třeba lépe než dnes fungující komora malých sdružení, která by se etablovala jako jedno klasické sdružení ČRDM. Rozhodně by na ně (malá sdružení) neměla Česká rada zapomenout.

Znamená to, že právě cesta přes komoru malých sdružení by měla být naplněním osudu malých sdružení, která chtějí být zastřešena nějakým vyšším celkem a vědí, že v jejich krajské radě buď nefunguje, anebo funguje – třeba i dobře – ale není členkou ČRDM?

Ano, přesně takhle bych jejich budoucnost viděl. Jde o to, že sdružení přes funkční krajskou radu vlastně „dosáhne“ až do vrcholných orgánů ČRDM; může ovlivňovat různé situace, může díky svému zástupci v představenstvu nebo na Valném shromáždění a na setkání krajských rad, něco málo ovlivnit. Podívejme se, kdo působí v krajských radách ve vrcholných funkcích: často šéfové malých organizací. Dokonce i v představenstvu ČRDM jsou šéfové malých organizací, dokonce několik, takže si myslím, že to vůbec není beznadějně, a že když člověk chce v tomto směru něco ovlivňovat, tak tu šanci má.

Napadá Tě ještě něco, co bys k tématu rád poznamenal?

Myslím si, že velkou výhodou malých organizací je určitá diverzita výchovných a vzdělávacích metod, zaměření apod., patrná vedle jednotných systémů organizací velkých, třeba té skautské, byť i tam určitá pestrost samozřejmě existuje. Čím víc drobných organizací, čím víc způsobů vedení, názorové rozmanitosti, tím líp. Být malý znamená být nezávislý, a to je asi hlavní důvod, proč ani naše organizace nepřešla pod nějakou střechu.

Malé organizace zkrátka znamenají pestrost, méně unifikace, a to je jejich výhodou. Proto si myslím, že by měly existovat i nadále. Je důležité podporovat jejich vznik a schopnost udržet se – tak, aby nemusely vstoupit do nějaké velké organizace, kde by následně mohlo dojít k postupné asimilaci.

*Za rozhovor poděkoval Jiří Majer
foto archiv ČRDM*

Výhody a nevýhody malého sdružení

anketa

Naše sdružení nepatří mezi ta největší, ale není zase tak malé. Z tohoto pohledu spatřuji více pozitiv. Všichni se navzájem známe, pravidelně se setkáváme a komunikace funguje výborně. Každý je dobrý v něčem jiném a navzájem si pomáháme. Samozřejmě, krizové situace patří k životu a občas se nám něco nepovede, ale vždycky se nám to podařilo vyřešit. Vážíme si také dobré spolupráce s městem Třebíč a dalšími organizacemi a sdruženími.

HALAHOJ

Eva Fruhwirtová,
Studentský klub

Katolického gymnázia Halahoj, Třebíč

To, co pro někoho může být u malého sdružení výhodou, je zase pro jiné nevýhodou. Myslím tím hlavně plnou samostatnost a zodpovědnost sdružení. Dříve jsme se oddíly působili i v celostátních organizacích (LLM Ostrava, ATOM) a v roce 2001 jsme se osamostatnili a vytvořili Sdružení Klubko, působící na místní úrovni. Samostatnost nám přinesla větší zodpovědnost za své jméno, více starostí, ale také více finančních prostředků. Veškeré peníze, které obdržíme jak od členů, tak z dotací, jdou na přímou práci s dětmi a mládeží a na vybavení, o kterém si v plné míře sami rozhodujeme. Samostatnější sdružení nám přineslo také rychlejší možnost rozhodování a operativnost a když budu upřímný i to, že již neneseme důsledky za chyby a nezodpovědnost druhých, což se týkalo ve větších sdruženích zejména nekonečného posouvání různých termínů, věčné schůzování a řešení problému za některé nezodpovědné jedince apod.

Nevýhodou malého sdružení je malé zázemí, kdy nemáme výhody větších organizací zejména v oblasti materiální základny, tábořišť, turistických základů, odborného poradenství apod. Absence „ústředí“, provozních prostředků a naše umístění na druhém konci republiky se zase odráží v malých možnostech se aktivně zapojovat do celostátních aktivit v oblasti práce s dětmi a mládeží.

Jsem rád, že je dnes možnost pracovat jak v různých celorepublikových organizacích, tak v místní malé organizaci s vlastními pravidly. Velice si vážím práce lidí a organizací na celostátní úrovni (a zde je nezastupitelná role velkých organizací), kteří proráží cestu pro činnost i nám malým organizacím a podávají nám pomocnou ruku.

Martin Sysala – Mýval,
Sdružení Klubko, Frýdek-Místek

Naše sdružení má cca 130 členů, takže je relativně malé, na druhou stranu má 13 zaměstnanců, což zase tak málo není...

Výhody:

- malý řídicí aparát a jednoduchá hierarchie – tedy rozhodně větší flexibilita
- sdružení přežije v časech horších i s menšími

rezekvítek

prostředky (v našem případě máme zase hodně zaměstnanců, takže se tato výhoda trochu ztrácí) a v časech hojných rozděluje prostředky na menší počet příjemců/akcí. Například dotace na „dětoden“ pak může být větší...

- stačí menší prostory – tzn. menší náklady

Nevýhody:

- menší slovo při ovlivňování různých věcí – například při lobbingu, komunikaci s úřady apod.
- menší kapacity pro realizaci opravdu velkých projektů na vlastní členské skupině – děláme projekty pro „cizí“ což je organizačně komplikovanější.

Petr Laštůvka, ředitel kanceláře Rezekvítku

(Rezekvítek je členským sdružením

Jihomoravské rady dětí a mládeže, pozn. red.)

To je hodně těžká otázka...

Nejdřív si musím odpovědět, co je vlastně malé sdružení... Jak se vůbec měří velikost sdružení? Počtem členů? Rozsahem činnosti? Počtem základních článků? Počtem akcí nebo počtem účastníků na nich? Jak si tak odpovídám na otázky, které

jsem si sám položil, musím přiznat, že naše sdružení patří k těm menším – i když rozsahem činnosti můžeme směle konkurovat větším spolkům.

Jaké nám z naší velikosti plynou výhody nebo nevýhody? Po pravdě řečeno hodně záleží na úhlu pohledu – výhoda se tak velmi lehce může změnit v nevýhodu...

Naše sdružení (O. s. KADET – viz www.oskadet.cz) pracuje čistě na dobrovolném základě. Nemáme – a vzhledem ke své velikosti zatím ani nepotřebujeme – žádné zaměstnance nebo administrativní aparát. Zatím to pro nás vnímáme jako výhodu. Nemusíme žádat o dotace na platy pro zaměstnance nebo na provoz kanceláře, a můžeme tak získané finanční prostředky použít přímo na činnost s dětmi. Na druhou stranu absenci placeného pracovníka, který by zajišťoval chod sdružení, stále více pocítujeme jako nevýhodu a pravděpodobně se tomu nevyhneme.

V otázce organizace činnosti jsme jako malé sdružení spokojeni. Mám pocit, že se mnohem lépe domluvíme, a že vše funguje rychleji a efektivněji. Všichni se dobře známe a fungujeme jaké tým... Jsme tak schopni zvládnout místní akce pro 50 dětí a celostátní věvážetku (Vzájemná výměna zkušeností, pozn. red.) pro 1200 účastníků...

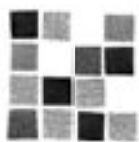
Jako jednoznačnou nevýhodu malého sdružení vidím menší možnost vyjednávání na úřadech obce i kraje. Zde je přece jen mnohem vážnější a snadněji diskutováno s vedoucím velké organizace, která zastupuje řádově více dětí a mládeže než organizace malá... Ani malá organizace však není zcela ztracena. Zastoupení v krajských orgánech máme díky našemu členství v krajské radě dětí a mládeže a na městském úřadě jsme důležitým partnerem díky naší dlouhodobé práci ve prospěch města a dětí v něm.

Mohl bych pokračovat několika větami o získávání dotací, prostorových možnostech... Mám však pocit, že se nedá jednoznačně odpovědět. Vždy jsou pro a proti a jak to tak bývá, nic není černobílé. Nebudu objektivní, ale já jsem spokojen v malém sdružení a cítím se v něm dobře...

Jan Burda

Občanské sdružení KADET

(Občanské sdružení KADET je členským sdružením Rady dětí a mládeže kraje Vysočina, pozn. red.)

Logo máme na nočním nebi

představujeme

Velký vůz, občanské sdružení pro rozvoj osobnosti

Již několik lidí se mě ptalo, proč zrovna Velký vůz? Odpověď jsem, že nevím, ale líbí se mi to. Symbolizuje to pro mě spoustu příjemných lidí, kteří se kolem Velkého vozu pohybují. Otevřenost a šanci pro každého, kdo se chce s našim Velkým vozem chvíli vězt, ať už jako účastník naší akce, nebo jako organizátor. Navíc nikdo nemá tak velkou reklamu jako my. Podívejte se na oblohu, až půjdete hvězdnou nocí, a řekněte, co vidíte.

Dopátrat se původu našeho názvu můžete u Davida Formánka, který Velký vůz (dále VV) založil v Pardubicích v roce 2000. Stalo se tak poté, co se vrátil jako účastník z akce Oázy 99. Toto sdružení tak můžeme spolu se sdružením Elixír 94, ze kterého se Oáza 99 odštěpila, brát jako předchůdce VV. V roce 2001 přesídlil VV do kanceláře na Senovážném náměstí 24 (tehdy ještě společně s Oázou 99), kde je dodnes. Zpočátku byl skupinou několika málo přátel, kteří měli společné ideály, chtěli spolu aktivně trávit volný čas a pořádát akce pro ostatní. Do těchto počátků je možné vysledovat většinu tradičních akcí, pořádaných dodnes, jakými je „Víkend sociálních dovedností“, „Víkend na laně“, letní týdenní prázdninovka „Křídla“, nabitá programem od začátku do konce, zimní „Drsné hory“, týden s programem v chalupě bez elektriny a s vodou ze studánky, či opravdu kočující „Kočovné divadlo“, kdy účastníci předem nazkouší divadelní vystoupení a poté ho odehrají na vybraných štacích. Vznikla také akce „66 hodin“, která se vyvinula v první outdoorový závod svého druhu u nás a na jejíž tradici později navázal outdoorový závod „Octoginta Octo“.

Přelomovým rokem existence sdružení byl rok 2005, kdy ze sdružení odešel David Formánek a v čele VV zůstal pouze Petr

Wawrosz, řečený Wawi, jehož stopy je možné vysledovat do roku 1991 až k počátkům sdružení Elixír 94. Navíc tehdy vznikl základní článek – Velký vůz Brno – pod vedením Robina Pika, který úspěšně zrealizoval dva projekty v Jihomoravském kraji. První projekt „Budeme větší“, financovaný z peněz Evropského strukturálního fondu, byl zaměřen na komunikační a sociální dovednosti a vedení lidí, druhý projekt „Partnerství s Jihomoravským krajem“ obsahoval workshopy, jak správně psát projekty a propagovat akce. Ve stejném roce VV úspěšně zažádal o několik akreditací: Artefiletika v pedagogické praxi,

Stres učitele a jeho zvládání a Seznamovací akce pro první ročníky středních škol, ze kterých se však ve větší míře realizovaly pouze kurzy Artefiletiky.

Pod vedením Wawiho pokračoval VV až do podzimu 2007, kdy si Wawi uvědomil, že již nechce a nezvládne dále nést břímě celé organizace, a vznikla potřeba upravit další fungování Velkého vozu tak, aby nebyl závislý na jednom člověku či několika málo lidech, s jejichž odchodem by organizace zanikla. Na pravidelném podzimním setkání instruktorů a spolupracovníků VV tak byla nově zvolena 3 členná rada VV (Lukáš Kučera, Verča Uhlířová

a Wawi). Tito lidé si mezi sebe rozdělili zodpovědnost za chod sdružení a činnosti potřebné pro jeho fungování spolu s koordinací dalších lidí ochotných pomoci. Úkolem rady je také zajistit financování VV (hlavně kanceláře), což se nám zatím daří pokrýt z pořádaných akcí, ale hledáme i jiné cesty, jak získat prostředky na provoz a rozvoj našeho sdružení.

Rok 2008 se ukazuje opět jako zlomový, a to ze dvou důvodů. Většina dřívějších instruktorů již nemá čas a chuť se aktivně zapojovat do chodu sdružení. Vyplývá to z logiky dobrovolných sdružení tohoto typu, která jsou ve své podstatě „průchozí“, lidé se v nich aktivně angažují pouze v určitém období svého života. Důvodem k radosti je pro nás naopak uspořádání prvního ročníku „Kurzů Velkovozáckých Instruktorů“ (zkráceně „KVIK“), skládajícího se ze čtyř navazujících víkendů letos na jaře. „Motivační víkend“ určený k seznámení se zážitkových programem, „Vzdělávací víkend“ věnovaný dramaturgii akce, motivaci účastníků, uvádění programů, reflexi aktivit a právnímu minimu. V následujících dvou „Realizačních víkendech“ byli účastníci rozděleni na dvě skupiny, které si pro sebe navzájem připravily program pod dohledem instruktorů VV. Výsledkem jsou dva povedené programové víkendy a noví motivovaní a nadšení lidé, kteří se zapojili do chodu a přípravy akcí VV. Letos na podzim připravili například víkend věnovaný osobní svobodě „Ecce Homo“.

Z akcí, které letos proběhly, je také potřeba uvést 4. ročník šifrovací hry „Matrix“, kterého se na jaře zúčastnilo 838 lidí, desetidenní letní programovou prázdninovou „Přesčas“ pod vedením Tomáše Vally a 3. ročník rozsáhlého outdoorového závodu „Octoginta Octo“, kdy 28 pětičlenných týmů putovalo pěšky a na raftech zhruba 200 km (z toho po vodě něco přes 20 km) po dobu 88 hodin a plnili různé úkoly. Díky zkušenostem z předchozích dvou ročníků a pomoci přibližně šedesáti dobrovolníků se nám pod vedením Ludka Hrnčíře podařilo tento závod po organizační stránce dotáhnout prakticky k dokonalosti. Za zmínku stojí také úspěšné „Tance tří světadílů“, oslava keltského svátku Beltine po Velkovozácku „Smrdutý kelt“ a již 2. nereprezentativní ples La-

nového centra Proud a Velkého vozu.

Velký vůz je a vždy by měl zůstat spolkem lidí, kteří chtějí aktivně trávit volný čas, poznávat sebe sama i ostatní, posouvat své hranice, rozvíjet své možnosti a schopnosti. Za tímto účelem pořádáme akce, na nichž se snažíme využívat prostředky zážitkové pedagogiky. Ty nám slouží jako cesta k dosažení hlavních cílů – rozvoje osobnosti. Člověk se učí nejlépe prostřednictvím praktických zkušeností, pokud si může určitou věc na vlastní kůži vyzkoušet, opravdu ji zažít a následně o ní přemýšlet, diskutovat a reflektovat ji. Na našich akcích se proto snažíme vytvořit bezpečné prostředí, které dovoluje lidem hrát si, experimentovat, hledat sebe sama, posouvat své hranice, ale i dělat chyby a učit se z nich. Pokud člověk v nějakém ohledu překoná sám sebe, uvědomí si, že i v jiných věcech může překonat své hranice.

Na akcích VV klademe důraz také na týmovou spolupráci. Člověk dokáže více, pokud je schopen přijmout názory a postoje ostatních lidí, respektuje je a uva-

žuje o nich. Získává tím možnost učit se od ostatních, přestává se na ně dívat jako na protivníky nebo nástroje k prosazení svých vlastních cílů. Výsledkem může být oboustranně výhodná spolupráce. Domníváme se ale zároveň, že k tomu, aby člověk byl schopen spolupracovat s druhými, musí se nejprve vyznat sám v sobě, musí rozumět svým potřebám, pocítům, přáním a dalším věcem. Jinými slovy: měl by být zralou osobností. Na akcích se pak snažíme přispět k tomu, aby se zralou osobností stal.

Organizujeme široké spektrum podniků, převážně pro studenty a mladé lidi; naše akce jsou však otevřeny všem, kteří si chtějí hrát a jsou dostatečně mladí duchem. Pro většinu akcí nyní hledáme účastníky nad 18 let, ale do budoucna bychom rádi opět pořádali nějaké akce i pro středoškoláky. Zde je vhodné připomenout, že VV byl letos na jaře přijat za člena České rady dětí a mládeže, čehož si náležitě vážíme. Bližší informace o našich připravovaných i proběhlých akcích, o instruktorech, cílech a hodnotách VV lze najít na našich internetových stránkách www.velkyvuz.cz.

Myslím, že Velký vůz nastoupil od loňského podzimu na dobrou cestu, kde nás sice čeká ještě hodně práce, ale také máme již hodně práce za sebou a můžeme se ohlédnout a říci: Tohle je náš Velký vůz a jsme na něj hrdí. Až půjdete hvězdnou nocí a podíváte se na nebe, vzpomeňte si na nás.

Lukáš Kučera
Předseda občanského sdružení
pro rozvoj osobnosti VELKÝ VŮZ

VELKÝ VŮZ občanské sdružení pro rozvoj osobnosti

Senovážné nám. 24
116 47 Praha 1
e-mail: kucera@velkyvuz.cz
<http://www.velkyvuz.cz>

Mladí rokovali v Jihlavě o Evropské unii

Evropská unie byla ústředním námětem diskusního „Kulatého stolu“ – druhého v plánované šestidílné sérii takto tematicky zaměřených setkání, které se 8. prosince 2008 konalo v Jihlavě. Mladí lidé mají možnost na těchto akcích vyjádřit své názory na život vrstevníků v České republice i v dalších státech evropské „sedma-dvacítky“; na to, co se jim líbí a nelíbí, jaké problémy pocítují – a zároveň prezentovat i vlastní návrhy na zlepšení stávající situace.

Do programu Kulatých stolů je zabudována i složka informativní, čili část, v níž představitel mládežnické organizace informuje o tom, co nového Evropská unie nabízí, jak vlastně vůbec funguje a s jakými projekty její reprezentace přichází. Informace, které se touto cestou podaří získat, poslouží pro potřeby českého předsednictví EU v oblasti mládeže. Diskusní Kulaté stoly, pořádané Českou radou dětí a mládeže (ČRDM), se konají v rámci kampaně Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR „Evropa mladýma očima“.

Na zorganizování jihlavského setkání se podílela Rada dětí a mládeže kraje Vysočina; účastníci se sešli v tamním Divadle na Kopečku. Moderování diskusního odpoledne se ujala projektová

manažerka českého předsednictví EU za ČRDM Jana Bělohávková.

Co si vlastně o Evropské unii myslíme? Mohu já jako občan České republiky dění v unii nějak ovlivnit? Tak zněly první z položených dotazů. Například zástupce ČR v Evropském fóru mladých Jiří Let ze sdružení Pionýr, který si připravil prezentaci na téma „Možnosti mladých a EU“, zastává názor, že odpověď se skrývá nejen v naší účasti u voleb, ale také v tom, jak se sami ve svém životě chováme. Padla rovněž poznámka o tom, že člověk jako jedinec toho opravdu zmůže méně než jako člen nějaké skupiny; společně mohou stejné smýšlející lidé více dokázat. Předseda ČRDM Aleš Sedláček dodal, že podle jeho mínění i Česká republika, jakožto malý stát, může chod Evropské unie v lecčems ovlivnit.

V Jihlavě se skloňovalo také několik názvů projektů a programů týkajících se dětí a mládeže; některé jsou známé více, jiné méně. Například program nazvaný Eurodesk do povědomí mladých lidí stále ještě příliš nepronikl. Jedná

se o evropskou informační síť pro mládež, kde si může mládež vyhledat fakta týkající se třeba studia či práce – včetně té dobrovolnické – v cizině, zahraničních stipendií, stáží a podobně. Jeden z účastníků debaty poukázal na skutečnost, že člověk se většinou o takovéto záležitosti začne zajímat až ve chvíli, kdy se bezprostředně dotknou jeho vlastního života. Mezi námi je mnoho těch, do jejichž pasivního způsobu života aktivní zájem o EU nezapadá, konstatovali diskutující. Když ovšem setrváme v pasivitě a svá přání ani neformulujeme, nikdo je neuslyší, a tím pádem se nakonec „nic nestane“. Nenastane žádná změna – a naše nevyslovená přání pouze potichoune „vyšumí“.

Česká rada dětí a mládeže uspořádala první podobné setkání v Litoměřicích, po Jihlavě má následovat ještě Kulatý stůl v Českých Budějovicích, v Brně, Praze a Olomouci. Do českého předsednictví EU je zapojen i známý projekt ČRDM Bambiriáda, na níž se veřejnosti představují rozmanitá dětská a mládežnická sdružení a spolky s živými ukázkami své celoroční činnosti.

Lucie Celbová
Foto autorka

Středoevropské veletrhy cestovního ruchu

- 19. mezinárodní veletrh průmyslu cestovního ruchu GO
- 18. mezinárodní veletrh turistických možností v regionech Regiontour
- 15. – 18. 1. 2009 – Brno – Výstaviště

Díky pořadatelským Veletrhům Brno, a. s. dostala i letos členská sdružení ČRDM možnost prezentovat na Regionturu svoji činnost, nabídnout ji dětským zájemcům, jejich rodičům, případně dospělým, kteří ji fandí, a pozvat je na své chystané akce.

Cena Karla Velikého pro mladé Evropany

Přihlaste projekty do soutěže!

Zorganizovali jste v uplynulém roce nějaký zajímavý projekt s evropskou dimenzí? Pracujete na nějakém takovém projektu nyní? Neváhejte a přihlaste projekt do soutěže Ceny Karla Velikého pro mladé Evropany.

Cílem „Ceny Karla Velikého pro mladé Evropany“ je podpořit mezi mladými lidmi rozvoj evropanství a podnitit je k zapojení do projektu evropské integrace. Cena se uděluje projektům, které realizují mladí lidé a jež prohlubují pochopení, podporují rozvoj společného smyslu pro evropskou identitu a uvádějí reálné příklady Evropanů žijících v jednom společenství.

„Cenu Karla Velikého pro mladé

Evropany“ každoročně uděluje Evropský parlament společně s Nadací pro Mezinárodní cenu Karla Velikého v Cáchách. Informace o soutěži naleznete na internetové adrese

<http://cyp.adagio4.eu/view/cs>.

Vítěz národního kola v České republice v r. 2008

Vítězem národního kola v ČR pro rok 2008 se stal projekt „Together we conquer the world“, který do soutěže přihlásil mezinárodní studentský klub ISC na ČVUT (International Student Club at CTU in Prague). Cílem tohoto mezinárodního klubu je přispět k šíření „mezinárodního ducha“ mezi studenty ČVUT. Jeho členové pracují jako dobrovolníci

na tom, aby vytvořili na jedné z nejstarších technických univerzit v Evropě multikulturní prostředí. Řídí se přitom společnými hodnotami, jako je vzájemný respekt, tolerance, spolupráce, integrace a kulturní výměny. Motto klubu je: „Together we conquer the world“ (Společně dobudeme svět).

Mezi aktivity klubu patří především pomoc zahraničním studentům v novém prostředí. Pomáhají jim lépe poznat Českou republiku, místní zvyklosti a kulturu. V prostorách klubu jsou organizovány různé bezplatné jazykové kurzy a setkání. Místnosti jsou vybaveny také počítači s přístupem na internet.

Jiří Let (Pionýr)

Evropský týden mládeže po bruselsku

Ve dnech 2. – 9. listopadu 2008 proběhl Evropský týden mládeže, spojený s mnoha rozmanitými projekty ve všech koutech Evropské unie. V každém státě EU i některých partnerských zemích se do této akce zapojily národní rady dětí a mládeže a řada mládežnických organizací se svými projekty a akcemi. Jednou z největších a nejvíce sledovaných událostí byl již tradičně Evropský týden mládeže v Bruselu, kam se sjeli zástupci z celkem 31 zemí Evropy, aby společně oslavili tento svátek mladých.

O čem celá akce byla? Hlavním motivem byly oslavy 20 let fungování evropských programů na podporu aktivit a tvořivosti mladých. Toto jubileum samozřejmě vyzývalo k četným pohledům do minulosti, mnohem více se však zaměřilo na budoucnost a další desetiletí.

Organizace byla rozdělena do dvou částí, a to dle profilu účastníků. První část tvořili zástupci nejlepších projektů organizovaných v rámci programu Mládež v akci. Tito se realizovali ve třech skupinách ve tvořivých dílnách a pracovali zejména s moderními prostředky komunikace a grafikou. Neopomenutelnou součástí byla i „Oslava evropské mládeže“, neboli společenská událost, kde byly slavnostně vybrány nejlepší realizované projekty v jednotlivých prioritách programu. Vítězové získali ocenění od komisaře Jána Figeľa z generálního ředitelství pro vzdělávání a kulturu. Opominout nemůžeme úspěch kolegů ze Slovenska, kteří vyhráli v kategorii Evropská dobrovolná služba se svým projektem „Jollieworkshop 2007“. Českou republiku reprezentoval projekt Doduchy občanského sdružení Duha.

Další část účastníků se podílela na tzv. strukturovaném dialogu mládeže. Tito byli pečlivě vybráni v každé zemi z řad aktivních mladých lidí a mládežnických organizací a jejich úkolem bylo prodiskuto-

vat své zkušenosti, trápení a přání ohledně evropské politiky mládeže. Během několika diskuzí pracovalo v pěti různých skupinách přes sto lidí na návrzích, které by rádi viděli zakomponované v novém politickém rámci. Z každé skupiny vždy dva zvolení zpravodajové vypracovali společně s ostatními závěrečnou zprávu, která byla představena jak Evropskému parlamentu, Jánovi Figeľovi, Evropské komisi, tak i řadě euroúředníků pracujících na této a spřízněných agendách. Jedním ze zpravodajů skupiny Participace a informace byl i český zástupce.

Mladí tak měli možnost ovlivnit – řečeno s mírnou nadsázkou – dění na následujících dvacet let, sdílet řadu cenných zkušeností z úspěšných projektů i mravenčí práce, kterou každý z nich dělá doma ve svém regionu a také okusit bruselskou úřednickou atmosféru, stejně jako i svody tohoto rozmanitého města.

Jan Husák

Konáme dobro, protože... na to máme glejt od státu

aneb Status veřejné prospěšnosti přichází do neziskového sektoru

Status „veřejné prospěšnosti“ v legislativě, který razantně přichází do českého právního prostředí v paragrafech vznikajícího nového zákona v gesci ministryně Džamily Stehlíkové a s odbornou garancí Rady vlády pro nestátní neziskové organizace (*in RV pro NNO je ČRDM zastoupena jedním členem, předsedou A. Sedláčkem, pozn. red.*), určitě bude „hitem“ debat ve všech kruzích neziskového sektoru.

Garanti a tvůrci zákona v rámci tzv. hodnocení dopadu regulace (RIA) také již několik řízených konzultací o tezích zákona veřejnosti provedli: 21. listopadu a 1. prosince formou veřejné debaty, k 31. říjnu a aktuálně k 18. prosinci 2008 formou elektronického dotazníku. Je zřejmé, že kvůli vyhodnocování těchto konzultací nebude naplněn časový harmonogram, který si stanovili, a to předložit věcný návrh zákona vládě do konce roku 2008. Legislativní proces se tak nastartuje v prvním čtvrtletí roku 2009.

Ačkoliv jednou stranou zní od tvůrců zákona nezpochybnitelné tvrzení, že nebudou zasahovat do žádných norem a zákon vytvoří jako nadstavbu na současnou legislativu, takže se pod jeho mohutnou střechu vejde 99% organizací, které nyní za tzv. NNO považujeme (zejména občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti atd.), musíme si přiznat, že se jedná o největší porevoluční zásah do celého sektoru, protože strukturálně mění státní dotační politiku s proklamovaným cílem ji sjednotit a zprůhlednit.

Transparentnost, to je vůbec nejčastější slovo, které se ve zdůvodnění potřeb pro vznik zákona uvádí. Všechny organizace, které budou dělat veřejně prospěšné činnosti nebo služby a budou chtít být příjemcem nenárokových státních dotací, budou muset podstoupit proces a kroky, které povedou k tomu, aby získaly a po určitou dobu garantovaly tuto transparentnost. Mezi takové povinné náležitosti bude patřit např. zápis v určitém druhu ve-

Udělat něco pro společnost ve svém volném čase a zdarma? Proč ne, tomíci umí přiložit ruku k dílu. (Ilustrační foto Tomáš Fúsek, vedoucí turistického oddílu mládeže Mikulášovice)

řejného rejstříku, povinná struktura výroční zprávy či každoroční hospodářský audit. Vše by mělo vycházet z rozhodnutí organizace a prvním garantem oprávněnosti statutu veřejné prospěšnosti by měla být samotná organizace, tedy konkrétně řečeno, udělení statutu bude mít formu ohlášení, které není podrobeno ze strany státu schválení správní orgánem. O to přísnější bude pak kontrola a sankce za nedodržení podmínek, které budou v rukou stávajících kontrolních orgánů, jako je finanční úřad či ředitelství, NKU nebo státní orgán, který dotaci udělil. Zkušenost, že výklad jednotlivých kontrolních orgánů se může značně lišit, vedla k myšlence, že bude třeba nějaký metodický orgán, který bude na vyžádání kontroly dávat odborná stanoviska k náplni činnosti. Dát určité mantinely bude jistě věcí složitou, ale naprosto nezbytnou.

Co je veřejně prospěšná služba nebo činnost, bude totiž definováno tak obecně, aby se tam vešlo vše, co současně „neziskovky“ dělají, od charity po ekologii. Činnost nebo služba takového charakteru není v zákoně vázána na právní formu! Tudíž se možná budeme setkávat s tím, co jsme ještě nikdy neviděli – s „neziskovou“ akciovou společností nebo společností s ručením omezením.

Podle současné verze tezí zákona budou vyloučeny jen ty organizace, které jsou přímo napojeny na státní rozpočet (příspěvkové organizace). Zdá se vám „soutěž“ s firmami o státní dotace nepřestavitelná?

Nové rozvrstvení přístupu do dotačních programů vyvolávalo u účastníků veřejné debaty v rámci konzultačního procesu silné odezvy, které zabrousily i k obecnějším filosofickým vyjádřením. Jedna z účastnic odvozovala definici veřejné prospěšnosti od veřejného zájmu, který je podle ní zájmem, který definuje pouze politická reprezentace, oproti obecnému zájmu, který definuje celá komunita. Tvůrci zákona – panelisté, kontrovali na připomínky vyjadřující obavu nad likvidací šíře občanského sektoru tvrzením, že občanská iniciativa se přece neomezuje jen na to, co si stát zaplatí.

Přesto je zřejmé, že zejména menší lokální organizace by měly vážné problémy udržet svou činnost, pokud by musely podstoupit administrativně náročný proces získání statutu veřejné prospěšnosti. Proto se objevila ve druhé verzi tezí jakási záchranná opatření, mezi která patří úvaha, že pokud částka požadované dotace nepřekročí určitou hranici, bude si žadatel moci žádat alespoň pro-

středky z krajského nebo obecního rozpočtu (aktuálně uvažovaná částka 200 000 Kč). Jinak by se zákon měl vztahovat na prostředky z veřejných rozpočtů obecně, dokonce i z rozpočtu Evropské unie. Vzhledem k tomu, že dosud nebyla vedena širší jednání s novou reprezentací v krajích, může vzniknout jistý odpor k takovému sjednocování dotačních programů krajů a obcí shora.

Dalším opatřením, které má nabídnout organizacím bez statutu veřejné prospěšnosti možnost získávat prostředky na činnosti, které realizovaly dosud, je solidární

„prerozdělení zisku“ z hospodaření jejich vyvolených kolegů, kteří tento status mít budou.

Všechny výdaje organizace s veřejně prospěšným statutem na veřejně prospěšné činnosti by měly daňově uznatelné, zmizí tak rozdělení na činnost hlavní a vedlejší a základ daně pro daň z příjmu může být zcela eliminován. Organizaci zároveň vznikne povinnost všechny zisk reinvestovat do veřejně prospěšných činností a služeb, ať již vlastních, nebo jiných. Stanou se tak v podstatě „sponzory“ těch méně šťastných soupeřníků.

V tomto článku jsem se určitě nedotkla všech aspektů nového zákona a i po přečtení druhé verze Tezí na se vám vynořují různé otázky.

Česká rada dětí a mládeže bude tyto otázky, připomínky a také obavy z řad svých členských sdružení reflektovat, dá jim konkrétní podobu, kterou pak bude prosazovat. Zájemci o zapojení do diskuse se mohou přihlásit u Jany Jílkové, členky představenstva, nejlépe na e-mailu jaminka@centrum.cz.

Michaela Přílepková,
ředitelka Kanceláře ČRDM

Komerční neziskovka aneb Jak získat peníze na neziskovou činnost

Na Celorepublikové velké výměně zkušeností (CVVZ) v Přerově, kde jsem jako každým rokem lektoroval, jsem měl zajímavý rozhovor, který mě přinutil napsat tuto úvahu.

Blíží se konec roku, a tak bilancujeme. A uzavíráme financování našich neziskovek. Mimoto píšeme všichni projekty a snažíme se „urvat“ z toho stále malého měšce peněz pro neziskovou činnost maximum pro své plány a vize. Většinou totiž právě tento faktor rozhoduje o našich budoucích aktivitách.

Ano, vedle členských příspěvků či dotací často největší část našeho financování pochází z grantů. Mnoho neziskovek spojuje s udělením či neudělením grantu svou budoucnost. Otázka je nasnadě – je to tak dobře?

Západoevropské neziskovky vedle své volnočasové činnosti ve prospěch společnosti podnikají. Většinou si najdou obor, který dobře umí, a z něho zajišťují základ pro své financování. Typickým příkladem je třeba rakouský či německý červený kříž, což jsou stejné neziskové organizace jako Český červený kříž (ČČK); zajišťují pro státní nemocnice placený převoz pacientů, fungování transfúzních oddělení či odborné laboratoře. Turecký červený kříž šel ještě dál a koupil a opravil 15 hotelů po celém Turecku, které pronajímá, a těží tak z turistického ruchu. Napadá mě tak paralela s českým Sokolem, který pronajímá tělocvičny, sokolovny a spravuje turistické ubytovny v ČR. I pro něj (pro některé články) je toto významný zdroj příjmů, byť samozřejmě část peněz jde na provoz a údržbu objektů.

V USA skautky pečou tradiční koláčky a pak je prodávají po domech nebo dělají sbírky pro charitu, přičemž poměrnou část získaných peněz dostanou. V ČR jsou neziskové organizace, které zase provozují komerční kurzy různých dovedností a z nich pak platí třeba práci s postiženými nebo své zaměstnance. Některé neziskovky zase podnikají v oblasti turistiky a cestovního ruchu a spojují svou činnost s komerční autobusovou dopravou či cestovní kanceláří.

Dokáží pochopit, že určité mateřské centrum je občanským sdružením, a díky tomu vedle neziskové práce s kojenci a jejich maminkami provozuje třeba komerčně hlídání dětí.

Musím se však ptát – je toto opravdu ta správná nezisková činnost? Nevytratí se pak tímto nasazením a přizpůsobením se podmínkám tržní ekonomiky základní podstata dobrovolnictví a neziskové činnosti?

Nikdo samozřejmě neříká, že tento mechanismus nebude v ČR fungovat. Fungovat bude, ale zruší tak některé velmi kvalitní organizace či poškodí významně kvalitní a tradiční projekty, které neziskovky pracující s dětmi a mládeží dělají. Samozřejmě nejsem konzervativce a podporuji nové přístupy a trendy, ale nejsem si jistý, zda toto není příliš významná změna směru a poslání celé neziskové sféry v ČR. Po sedmiletém sledování a aktivní účasti na projektech NNO (míněny nestátní neziskové organizace, pozn. red.) mám pocit, že milovými kroky směřujeme k této jediné formě – kdy hlavní zdroje příjmů neziskovek budou pocházet z komerční činnosti. To sice možná vyřeší problém českého přeplnění neziskového sektoru, ale nikdy to globálně nezvýší kvalitu volnočasových aktivit.

Každopádně je nutné, aby politici vyslali jasné gesto, jakým směrem se bude neziskový sektor v ČR ubírat – zda se na práci s dětmi bude v budoucnu šetřit, nebo zda stát bude plnit roli jejího garanta. To je ovšem plně v kompetenci vlády a zákonodárců. Pro nás je důležitá podstata celé činnosti – dělat pro společnost ve volném čase a bez nároku na finanční ohodnocení. Nebo jsem opravdu zaspal dobu?

Michal Janoušek – Turbomyšák, TOM 19199 FANTAN

Neplkáme a měníme svět

z čísla 7

Rozhovor s koordinátorkou Národního parlamentu dětí a mládeže Janou Votavovou

Vy jste, Jano, s Národním parlamentem dětí a mládeže „srostlá“ už hodně dlouho, že? Co vás k tomu přivedlo na začátku?

Ano to je pravda... V prostředí parlamentů, zastupitelstev, samospráv dětí a mládeže se pohybuji přes deset let. Začínala jsem jako zástupkyně místního skautského střediska v Městském dětském zastupitelstvu Žatec. Byli tam nejen zvolení zástupci ze základních a středních škol, ale i děti a mládež z místních občanských sdružení a také z dětského domova. Asi po roce mě zvolili jako delegátku za Žatec a jela jsem poprvé na Zasedání Národního parlamentu dětí a mládeže (NPDM). Bála jsem se říkat své názory, promluvit před davem vrstevníků; všichni byli starší, a tak se mi zdálo, že i chytřejší... Přes všechny mé study a obavy jsem byla zvolená do Rady NPDM, a tím pádem jsem začala jezdit na zasedání pravidelně. Poznala jsem tam spoustu přátel – kolegů „parlamentáků“. Když jsem byla zvolena za předsedkyni NPDM – jako první slečna, předtím to byli kluci – znamenalo to pro mě moc. Najednou jsem řídila naše jednání v Senátu ČR: musela jsem znát jednací řád, řídit se podle něj, dát všem prostor na vyjádření jejich názoru k projednávanému bodu a ještě dodržet časový harmonogram... Do života moc zajímavá zkušenost. Nyní jsem již čtvrtým rokem koordinátorkou NPDM – a popravdě, bylo mnohem jednodušší být předsedkyní.

Zkuste shrnout své hlavní zkušenosti za tu dobu...

Asi největší zkušenost byla najednou *napsat projekt* na činnost NPDM na Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy. Udělat rozpočet, napsat obsah projektu... Pro někoho se to může zdát jednoduché; pro mě to bylo něco nového, v osmnácti letech řešit takové věci. Další zkušenosti jsou převážně komunikační. Člověk najednou musí *mluvit a říkat své názory*. Dělat kompromisy, pokud se chce opravdu dohodnout. Na-

víc v parlamentech dětí a mládeže máte zástupce nejrozličnějších skupin, ať už společenských, nebo demografických: od budoucího rychnovského jaderného chemika, který ovládá cizí jazyky a ještě učí dětičky na dechové nástroje, přes olomoucké právníky, litoměřické učitele, pražské mediální odborníky, brněnské lidové tanečníky až po ostravského duchovního. A se všemi musíte vyjít, domluvit se, zrealizovat projekty. Začnete se *setkávat se zajímavými lidmi* z nejrozličnějších společenských vrstev. Najednou je vidíte jako lidi a ne jako mediálně známé tváře z tisku či televize. Navíc jako každý vedoucí máte v rukou výchovu a vzdělávání svých svěřenců. Sna-

žím se jim jít příkladem, naslouchat jim, přinášet jim objektivní informace. A k tomu vše udržet v rovině apolitické.

Na plakátu pro letošní Bambiriádu jste měli několik velmi ambiciózních charakteristik: Už 11 let hájíme i tvoje práva – Neplkáme – Bereme vlastní směr – Měníme svět. Co se zatím opravdu parlamentům dětí a mládeže podařilo v hájení práv a „změny světa“?

Kdybyste viděl náš stánek na Andělu při pražské Bambiriádě, hemžil se ještě dalšími hesly: *Nejsme kravaťáci ani mladí politici, Zajímá nás okolí, ve kterém žijeme* a jiné. Parlamenty, zastupitelstva, samosprávy dětí a mládeže si prošly svým vývojem. Příliš bych nelhala, kdybych tvrdila, že každý školní parlament jako první velký problém řeší chybějící zrcadla na dívčích toaletách. A to byste měl vidět té radosti, když se jim jejich problém podaří vyřešit! Není to tedy jen o dvou slovech: *My chceme* – je to o jednání s vedením školy, jestli na zrcadla jsou peníze, a podobně. Od zrcadel to přejde dál. Dnes už činnost parlamentů nespočívá jen v „říkání“ názorů. Děcka dělají skvělé akce nejen pro své vrstevníky. Od soutěží, workshopů, diskusí na nejrozličnější témata až po skvělé ven-

kovní koncerty začínajících kapel. Nejstěžejnějším tématem je Úmluva o právech dítěte. Často zmiňovaná, ale přeci jen málo převáděná do praxe. My se snažíme o ní informovat nejen „parlamentáky“, ale i ostatní děti a mládež, veřejnost. Například právě na Bambiriádě v Praze a Ostravě se malovala „Kniha k dětským právům“. Děti zde mohly vyjádřit svůj názor na úmluvu a její plnění. Kniha má přes sedm set stránek.

Co se týká práv, tak jsme byli osloveni paní ministryní (Džamilou) Stehlíkovou, abychom jmenovali zástupce za NPDM do pracovní skupiny k Násilí na dětech. Tato skupina bude pracovat pod Výborem pro práva dítěte na Úřadu vlády, což vnímám velmi pozitivně.

Podařilo se nám také uskutečnit anketu ke školním uniformám...

„Dospěláci“ chtějí znát názory dětí. Celkově bych řekla, že se parlamentům začíná více dařit na místní úrovni. Stávají se opravdovými partnery pro dospělé k problematice dětí a mládeže.

Jakou roli v podpoře NPDM hraje Česká rada dětí a mládeže? A jakou by hrát měla?

Zajímavá otázka. ČRDM je pro nás střešní organizací, jako pro každé členské sdružení.

Národní parlament dětí a mládeže je projektem, který realizuje dužina Participace a ta spadá pod Duha, sdružení dětí a mládeže, pro volný čas, přírodu a recesi. (*Duha je členským sdružením ČRDM, pozn. red.*) Po Bambiriádě, kdy zástupci z NPDM zajišťovali expozici na Andělu, nám Představenstvo ČRDM projevilo díky a požádalo nás, abychom obdobně udělali v roce 2009. S ČRDM máme velmi dobrou spolupráci.

Nač se můžeme v příštím roce života NPDM těšit?

Tak já doufám, že na samé zajímavé akce – projekty. Momentálně pracujeme na evidenci všech parlamentů dětí a mládeže, které jsou v ČR: školní, městské, kraj-
ské.

Zajímá nás české předsednictví EU, Úmluva o právech dítěte, chystáme se také natočit o NPDM film.

*Ptal se Jiří Zajíc
(Rozhovor vyšel
ve zpravodaji NIDM;
redakčně upraveno a kráceno.)
Foto archiv Jany Votavové*

Totalita, stále živé téma

Fašismus. Komunismus. Dvě jednoduchá slova, která však dokáží obsáhnout jedny z největších hrůz v dějinách lidstva. Jaká je však mezi nimi, kromě oněch hrůz, souvislost? Odpověď je jednoduchá: totalita.

Pro někoho dávná minulost, pro někoho pojem z učebnice dějepisu, pro jiného však stále živé a mnohdy i bolestivé téma. A Národní parlament dětí a mládeže (NPDM) rozhodně nespadá do prvních dvou skupin. Proto se v pátek 21. listopadu 2008, první den jedenáctého zasedání NPDM, jeho členové vydali na exkurzi do Ústavu studia totalitních režimů v Praze.

Program začal nejprve přednáškou o totalitě jako politickém systému. Především tedy o tom, který poznali na vlastní kůži i občané tehdejší ČSSR. Obořníci na danou tematiku osvětlili obsah pojmů jako rozvědka, špion, Státní bezpečnost, KGB, atd. Mladí zástupitelé dokonce dostali možnost nahlédnout do několika svazků z archivu STB či jakéhosi „kodexu špiona“.

V druhé části programu se promítal film „The Soviet Story“ od litevského režiséra jménem Edvins Snore. Tento dosud téměř nezveřejněný dokument pravdivě ukázal, jak byla vedena ruská politika v době Stalina, zvláště pak jeho nelidské způsoby odstraňování nepřátel. Velmi zajímavým se pro většinu diváků stalo

srovnání fašismu a komunismu. Téměř stejná hesla, stejné propagandistické obrázky, stejná gesta. Až k neuvěření, že se jedná o dva různé systémy a dva odlišné diktátory. Nejsmutněji však působily výpovědi pozůstalých či samotných obětí hladomorů, výslechů a mučení, které se odehrávaly v oblasti Ruska a východní Evropy.

Po skončení promítání se z tváří zúčastněných daly vyčíst smutek, lítost či hořkost nad křivdami, které stále ještě nebyly napraveny. Rozvinuly se pak četné diskuse, především o lhostejnosti nadnárodních organizací a Evropy k nenapraveným zločinům tehdejší doby.

Jedním ze zúčastněných byl i Andrej Galčenko, původem z Ruské federace. Deset let už žije v České republice a o komunistických hrůzách prohlašuje: „Vítěze nikdo nemůže odsoudit za genocidu, protože je to vítěz. Víc není třeba dodávat.“

Také ostatní členové NPDM by byli rádi, kdyby se informace o zvrhlosti totalitního režimu, především prostřednictvím tohoto snímku, dostaly k co největšímu množství mladých lidí. Exkurze v tomto ústavu se stala opravdu cennou zkušeností a dalším krokem k poznání historie lidstva.

*Aneta Skřebská, Národní parlament dětí a mládeže, Olomouc
Foto archiv ÚSTR*

Jedem na kohouty

aneb Víkendovka otrokovických oddílů

Ve dnech 24. – 26. 10 se konala první společná víkendovka dvou skupinek otrokovických oddílů TOM 1419 a TOM 1412 – Škorpiónů a Opiček. V počtu 20 dětí a 5 vedoucích jsme vyrazili poznávat krásy valašské přírody do Francovy Lhoty. Při pátečním večerním programu jsme se seznamovali s novými kamarády, hráli spoustu her, zazpívali si a taky došlo na strašidelnou stezku odvahy na místní hřbitov. V sobotu ráno jsme se rozdělili do tří skupinek a šlo se do terénu. Celý den se nesl ve znamení hry O zlatého kohouta. Jako legenda nám posloužil příběh vztahující se k nedalekým Čertovým skalám o tom, jak si zlý čert chtěl vzít pannu Rozinu, ale zabránil mu v tom poslední žijící kohout z celé vesnice. Hlavním úkolem dne bylo sbírat podpisy do petice za postavení pomníku padlým kohoutům.

Děcka se rozběhla do všech stran a archy se ve seple plnily. Podepisoval se opravdu každý, kdejaká tetička či strýček, mladí i starší, místní i přespolní. Nejlepší skupince se podařilo nasbírat neuvěřitelných 82 podpisů. Během našeho výletu jsme doputovali až k rozhledně Čubův kopec, na kterou jsme vyšlapali úplně všichni. Nutno dodat, že celý výlet

s námi absolvoval i náš nevidomý kamarád Jeník a naše kamarádka na vozičku Kristýnka. Po návratu z výletu a posilnění dobrým obědem jsme pokračovali v soutěžení v našich skupinkách. Zahráli jsme si hry jako např. transport pingpongového míčku na provázku, soutěžili jsme ve vyprávění vtipů a zlatým hřebem večera byly scénky, ve kterých jsme měli znázornit pokračování již zmíněné legendy. Skvěle jsme se při tom bavili.

Druhý den ráno proběhlo vyhodnocení a vítězná skupinka obdržela jako cenu porci zlatého zrní pro zlatého kohouta.

Domů jsme přijeli plni bezva zážitků a taky s odhodláním, že tuhle společnou akci určitě brzo zopakujeme.

Honza Žalčík,
TOM 1419 Otrokovice

Regionální výměna zkušeností opět v Třebíči

Studentský klub Halahoj připravuje další Regionální velkou výměnu zkušeností, která se uskuteční o víkendu 20. – 22. února 2009 v areálu Katolického gymnázia v Třebíči. Tradiční třídní setkání všech, kteří se věnují volnočasovým aktivitám dětí a mládeže, patří mezi pravidelné akce na Vysočině.

„Regionální výměna je určena pro všechny pracovníky v oblasti volného času, takže se týká vedoucích táborů a různých organizací, učitelů, instruktorů a těch, co pracují v centrech volného

HALAHOJ

času nebo jinak pracují s dětmi a mládeží,“ vysvětlil jeden z organizátorů Vít Oplatek. Zájemci se mohou přihlásit na webových stránkách www.rvvz-vysocina.cz. Zde si také mohou vybrat ze široké škály nabízených programů. „Ty dělíme na semináře, dílny a různá diskusní fóra. Velká část programu je zaměřena prakticky tak, abychom si opravdu vyměnili navzájem své zkušenosti z dané oblasti,“ říká Oplatek. Na regio-

nní výměně vystoupí v rámci doprovodného programu i liberecká skupina Jarret. „Ubytování je zajištěné na gymnáziu a na jídlo budeme chodit do centrální jídelny,“ doplnil Vít Oplatek.

Regionální velká výměna zkušeností se pořádá ve většině krajů. Celostátní výměna zkušeností se pak koná každý podzim v jiném hostitelském městě. V roce 2007 to bylo v Třebíči na Vysočině. Duchovním otcem těchto výměn zkušeností je Galén, vlastním jménem Jan Šimáně, který za svého největšího učitele považuje Jaroslava Foglara. V roce 1965 přišel s nápadem uspořádat první Vzájemnou výměnu zkušeností.

Eva Fruhwirtová,
tisková zpráva SK KG Halahoj

Osobité kalendáře 2009

Občanské sdružení Letní dům vydalo na rok 2009 nástěnný kalendář sestavený z obrazů, jejichž autorkou je Ema, dívka z dětského domova. Výtvarné práce doplňují postřehy Emy a Jiřího Kokrady, který ji v jejím tvůrčím úsilí doprovázel; na webové stránce Letního domu

si můžete přečíst malou ukázkou. Kalendář formátu A3 stojí 200 korun a objednat si ho lze na adrese martina@letnidum.cz; jeho koupí přispějete do veřejné sbírky na podporu dětí a mladých lidí z dětských domovů.

Více informací naleznete na www.letnidum.cz

Sdružení Mládež Českého červeného kříže zase informovalo o tom, že k výrobě jejich kalendáře na rok 2009 poslouchaly některé z oceněných obrázků vybraných

porotou dětské výtvarné soutěže s tématem „Červený kříž a já“. Na adresu sdružení jich poštou přišlo několik desítek; patnáct vybraných dílek bylo odměněno, jedno obdrželo zvláštní cenu. Účastníci soutěže měli za úkol různými výtvarnými technikami ztvárnit svou představu o Červeném kříži a jeho činnosti.

Tento kalendář si lze prohlédnout na adrese www.mladezccck.org.

Dobrovolníci vracejí na Kosí potok původní odrůdy ovocných stromů

Liga lesní moudrosti ve spolupráci s Asociací turistických oddílů mládeže a Sdružením Michalovy Hory realizovala další etapu v zakládání sadu původních krajových odrůd ovocných stromů na Kosím potoce v západních Čechách. Dobrovolníci ze zmíněných organizací již v minulosti vysadili tři desítky těchto dřevin ve volné krajině. Navázali tak na tradici, která nacházela oporu ve starých katastrálních mapách.

Při podrobném studiu těchto map a značek na nich lze vyčíst, k čemu byly jednotlivé zemědělské pozemky v minulosti využívány. Na pozemku s historicky nejvyšší bonitou jsme vysázeli sad. Dohodli jsme se s místním sběratelem, že v sadu budeme mít hlavně krajové odrůdy, a tak přispějeme k jejich zachování pro další generace. V letošním

roce jsme mohli díky příspěvku Nadace Partnerství vybudovat kvalitní pletivové individuální oplocenky.

U sadů ve volné krajině je to nutnost. Stav jelení zvěře je v lokalitě Kosího potoka velmi

vysoký. V lesích „operuje“ hlavně jelen sika, který není původním tuzemským druhem a jím způsobené škody okusem na porostech a ovocných stromech jsou značné. Jedním z programů Nadace Partnerství je Strom Života. Program umožňuje realizovat činnosti související s vysazováním a péčí o stromy v prostoru měst, obcí i ve volné krajině.

Aleš Sedláček – Tokaheya

Izraelské putování českých studentů krajinou Marsu

Patnáct účastníků Programu pro mládež Cena vévody z Edinburghu (Program EDIE) strávilo dva týdny na expedici v Izraeli. Během výpravy zdolávali náročný terén a naštrahy neznámé krajiny v Golanských výšinách či Negevské poušti. Mimo jiné navštívili i historické památky v Jeruzalémě a bývalý kibuc. V rámci projektu *Zmizelí sousedé* slavnostně předali shromážděné dokumenty v muzeu holocaustu v Jeruzalémě.

Jeden z oborů Programu EDIE – expedice – plnili čeští studenti během téměř čtrnáctidenního pobytu v izraelském národním parku Judský les (Yehudia Forest) na úpatí Golanských výšin a v poušti Negev. V Judském lese se po cestě stepí prodírali i hustými houštinami, tvořenými převážně bambusovým porostem. Pak se náhle terén změnil v busu po mnohdy kluzkých kamenech a skalách, které vedly těsně kolem řeky či vodopádů. Překvapením byla i cesta po kovových žebřících, která mnohdy končila přímo v jednom z jezírek. „Nezbylo nic jiného než zatnout zuby a skočit přímo do studené vody,“ řekl M. Čábel, jeden z účastníků výpravy. A M. Šimek, vedoucí Programu EDIE ve Světle nad Sázavou, dodal: „Batohy a ostatní věci jsme zavázali do igelitových pytlů a postupně s nimi přeplavali na břeh.“

Po náročném putování se účastníci expedice přesunuli do historického města Akko a posléze do Jeruzaléma. V Jeruzalémě mimo jiné navštívili Staré město, Chrámový pahorek a Zeď nářků. V jeruzalémském Památníku obětí holocaustu Yad Vashem studenti předali materiály, které pořídili v rámci projektu *Zmizelí sousedé*. Nevynechali ani památku města Betlém na palestinském území, koupání

v Mrtvém moři a výstup na pevnost Masada. Na konec svého putování po Izraeli se výprava vydala do Negevské kamenité pouště a jednoho z největších kráterů na světě Maktesh Ramon. „Proč létat na Mars? Tady si to můžete klidně vyzkoušet,“ přirovnávali někteří z edíků nehostinnou krajinu před sebou ke vzdálené planetě. Náročné byly pochody prашnými a krkolomnými cestami rozpálenou kamenitou pouští. Odměnou za jejich námahu byly působivé výhledy po okolní krajině a veselé setkání s kolonií pískomilů, žijící ve skalách. Výpravu bylo možné uskutečnit díky děletrvajícím spolupracím s místní organizací mezinárodního programu Cena vévody z Edinburghu. Expedice Čechů byla pokračováním letošních společných akcí izraelské a české mládeže, během kterých v letních měsících podnikla expedici v jižních Čechách 35 členná výprava Izraelců.

Dana Dvořáková, tisková mluvčí Programu EDDIE

NIDM: Novinky z výzkumu o dětech a mládeži

Celkem 82 procent dětí ve věku 6 až 15 let tráví čas každý týden v různých zájmových kroužcích a kurzech. Stěžejním kritériem pro výběr volnočasových aktivit pro děti je přitom zájem a přání dítěte. Za velmi důležité to označuje osm z deseti rodičů. K těmto hlavním zjištěním dospěl výzkum nazvaný *Zdroje informací a kritéria při výběru volnočasových aktivit*, prezentovaný 6. listopadu 2008 Miroslavem Bocanem z Národního institutu dětí a mládeže (NIDM) během pracovního setkání, na němž představili svou činnost čtyři odborníci. Dva z nich odprezentovali výzkumy realizované v rámci přípravy projektu MŠMT a NIDM *Klíče pro život aneb Rozvoj klíčových kompetencí v zájmovém a neformálním vzdělávání*.

Kromě Bc. Miroslava Bocana vystoupili se stručným nástinem svých prací jeho kolegové z NIDM Bc. Adam Spálenský a PhDr. Naděžda Tremlová. Účastníky setkání předtím uvedl do problematiky výzkumů obsáhlým exkurzem do metodologických přístupů slovenský vysokoškolský profesor Ladislav Macháček z partnerské organizace NIDM „Juventa“ a Slovenské společnosti pro výzkum mládeže. Podělil se s přítomnými nejen o své akademické znalosti, ale přiblížil jim i některé slovenské realie.

Upozornil mj. na to, jak nesnadná je úloha výzkumníků zachytit, popsat a interpretovat zkoumané jevy. Zobecnil, že v metodologii výzkumů jako takových většinou převažují kvantitativní nad kvalitativními. „Je málo seriózních

kvalitativních výzkumů – a fakt, že jich je málo, současně ovlivňuje to, že nerozumíme některým novým fenoménům, které se objevují. Protože vždy, když se něco zajímavého objeví, děje se tak v podobě nějaké malé skupiny, avantgardy, subkultury, která se formuje a předznamenává budoucí význam zaznamenaného úkazu,“ vysvětlil.

Prof. Ladislav Macháček

Oblast informací o výzkumech mládeže, o níž hovořil, podrobně mapují slovenské internetové stránky www.vyskummladeze.sk a www.syrs.org.

Výzkumná šetření představená Miroslavem Bocanem si všimla mj. toho, v kolika letech se začíná dítě pravidelně věnovat zájmovým aktivitám. Ukázala, že se tak stává v poměrně útlém věku: nejčastěji v šesti, dále v sedmi a osmi letech. Jako čtvrtá v pořadí se umístila skupina pětiletých předškoláků. Vyšlo také najevo, že spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit je nejmenší v obcích do 5000 obyvatel a největší v obcích o lidnatosti od 5000 do 20 000 obyvatel. K zajímavým zjištěním patří i to, že třičtvrtinová většina dotázaných rodičů čerpala informace o volnočasových aktivitách pro své ratolesti ze školy. Těsná nadpoloviční většina z nich rovněž uvedla coby zdroj takových informací své dítě; známí a přátelé tuto roli sehráli ve 49, internet ve 24 a místní tisk ve 23 procentech. Pro někoho překvapivě malou účinnost vykazaly v tomto směru různé informační letáky – oslovily 19 procent rodičů. Samozřejmě záleží na souboru respondentů, jejich socioekono-

mickém postavení, místě bydliště atd.

Výzkumné šetření prezentované Adamem Spálenským se zaměřilo na specifickou formu dobrovolnictví, jíž je tzv. mentoring. Adam Spálenský objasnil, že jde o metodu sociální intervence, která využívá profesionálně vedené dobrovolníky. Mentor je osoba, která má větší zkušenosti a znalosti než jeho svěřenec a která provází a instruuje dítě za účelem jeho individuálního rozvoje: nabízí mu jisté modely chování, rozvíjí jeho schopnosti a vlohy. Cílem šetření pak bylo formulovat jednotlivé typy takových vztahů a na základě jejich charakteristik vytvořit metodiku k jejich kvalitnímu vedení. „Rovnocenně přátelský přístup je velice kvalitní, žádoucí a efektivní – svým způsobem určitý ideál, kdy dobrovolník je rovnocenným partnerem v roli kamaráda,“ vypíchl jeden z důležitých poznatků Adam Spálenský.

Účelem shora uvedeného projektu *Klíče pro život*, který je připravován oddělením projektových činností NIDM pod vedením Mgr. Ireny Obrusníkové a v je-

Bc. Adam Spálený

Bc. Miroslav Bocan

hož přípravné fázi kromě jiného prováděli svá šetření i Bocan se Spálenským, je trvalý a udržitelný rozvoj zájmového a neformálního vzdělávání založený na uznávání jeho výsledků v procesu celoživotního učení. Cílem je vytvořit systém, jenž by tento rozvoj podporoval, a zvyšoval tak kvalitu a rozšíření nabídky zájmového a neformálního vzdělávání. Česká rada dětí a mládeže (ČRDM), jejíž předseda Aleš Sedláček nechyběl mezi účastníky prezentačně-diskusního odpoledne, chystá s NIDM v rámci projektu část, jež podpoří rozvoj vzdělávacích systémů pro dobrovolníky organizací dětí a mládeže a pracujících s dětmi a mládeží. Průběžné informace o přípravě a realizaci projektu naleznete na webu NIDM: <http://www.nidm.cz/oddeleni-projektovych-cinnosti>.

Fungování a úlohu Národního registru výzkumů o dětech a mládeži (NRVDM) přiblížila účastníkům setkání administrátorka registru Naděžda Tremlová. Především, že NRVDM vznikl roku 2004 z popudu expertní mise Evropské komise a MSMT. Jde o veřejně dostupný portálový informační systém, který obsahuje především databázi výzkumů z oblasti dětí a mládeže. Zhruba dvě třetiny jich jsou z dílny NIDM, který má bohatou výzkumnou činnost. Registr dále obsahuje mj. elektronickou knihovnu závěrečných zpráv těchto výzkumů. Zájemci mohou po zaregistrování do systému dostávat zprávy a novinky z oboru výzkumů o dětech a mládeži. Ke vzniku registru vedlo podle Naděždy Tremlové především to, že neexistovala žádná centrální evidence výzkumů; dále vzájemná

izolovanost řady nových výzkumných subjektů i snaha omezit zbytečné dublování zkoumaných témat. Registr je dostupný na adrese www.vyzkum-mladez.cz.

Jiří Majer

Ativitaerk v neformálním vzdělávání

Že nemůžete přečíst hned titulky? Co to dnes píší za nesmysly? *Ativitaerk* aneb *Kreativita* v neformálním vzdělávání, že jste na to hned nepřišli? Nevadí, ani kreativita není „shůry dána“, ale je to celoživotní proces poznávání, ve kterém si hranice určujeme sami, či nám je (tvořivost) nabízena nejbližším okolím. Velikou a dosud zdaleka ne plně využívanou možností k rozvoji kreativity dětí a mládeže je neformální vzdělávání, tj. plánované programy osobního a sociálního vzdělávání mladých lidí, rozvíjející řadu kompetencí (= dovedností, znalostí, vlastností a postojů) mimo rámec vzdělávání formálního např. ve školách základních.

Uskutečňovateli této možnosti jsou především neziskové organizace dětí a mládeže, jako jsou Junák, Pionýr, Folklorní sdružení, YMCA a mnoho dalších, ale též školní kluby, školní družiny či střediska volného času. Základem jejich nabídky a rozvoje kreativity je vnitřní motivace, dobrovolnost, aktivní prožitek, angažovanost na straně účastníků a rozmanitost forem, metod a prostředí na straně druhé, tj. pedagogů a dobrovolných pracovníků.

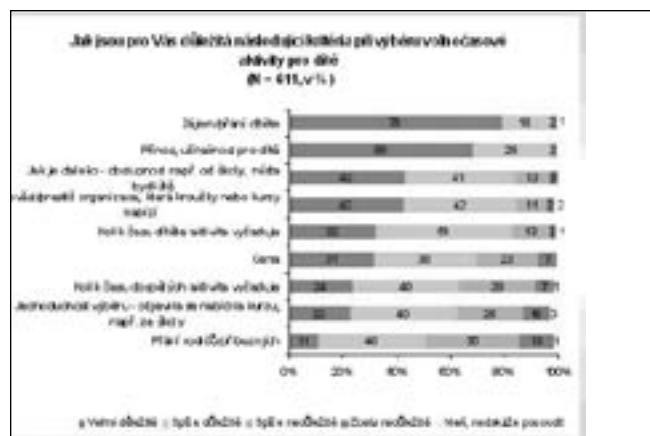
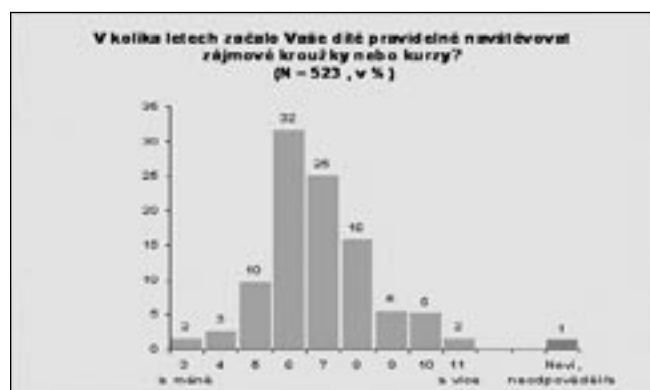
Z výstupů výzkumu Zdroje informací a kritéria volnočasových aktivit, který realizoval Národní institut dětí a mládeže prostřednictvím dodavatele Factum Invenio s.r.o. v roce 2008, vyplývá, že:

- 82 % dětí tráví čas každý týden v různých zájmových kroužcích a kurzech.
- Nejdůležitějším kritériem při výběru volnočasových aktivit pro děti je zájem a přání dítěte. Jako velmi důležité to označuje osm z deseti rodičů (79%). Důležité je včas umožnit dětem přístup k těmto aktivitám. Rozhodujícím věkem pro volbu a rozvíjení zájmu je šestý až osmý rok.

Více informací o možnostech, aktivitách i realizacích vzdělávacích aktivit rozvíjejících klíčové kom-

petence dětí a mládeže ve volném čase naleznete na www.crdm.cz a www.nidm. Na těchto stránkách také najdete základní informace o individuálním projektu národním *Klíče pro život – Rozvoj klíčových kompetencí v zájmovém a neformálním vzdělávání*, který je zaměřen na jeho trvalý a udržitelný rozvoj a rozšíření nabídky a zvýšení kvality nabízených vzdělávacích volnočasových aktivit podporujících kreativitu dětí a mládeže.

Irena Obrusníková – zástupkyně ředitele NIDM

Městečko, kde vládnou děti

zaměřeno jinam

Existuje místo, kde děti pracují např. jako starostka města, kuchař, bankovní úřednice, truhlář, kameramanka, novinář, jako profesori vyučují na dětské univerzitě či pracují ve výzkumném ústavu. Existuje místo, kde vládnou děti a dospělí mohou pouze přihlížet. A právě takové miniměstečko by mohlo vzniknout také v České republice...

Na konci 70. let minulého století vznikl v bavorském Mnichově kulturně-pedagogický projekt MiniMnichov, modelové městečko pro děti a mládež. Každým druhým rokem se jedna hala olympijského areálu během letních prázdnin změní na městečko se všemi jeho zařízeními, které znají dospělí ze skutečnosti: městský úřad, univerzita, pracovní úřad, banka, řemeslné dílny, stavební úřad, architektonická kancelář, restaurace, kino, obchodní dům atd. Po dobu tří týdnů mají děti možnost pracovat, stavět, studovat, spravovat město, zakládat vlastní živnosti, politické strany atd. Projekt je bezplatný a je určen všem dětem ve věku mezi 8 a 15 lety. Již několik let nese tento německý projekt název MiniMünchen International, a klade tím důraz na svůj mezinárodní

charakter. Probíhají projekty za přispění organizací z jiných zemí.

Letošní ročník MiniMnichova byl ve znamení prohloubení spolupráce s jinými dětskými miniměstečky (Salzburg-Rakousko, Bolzano-Itálie/Tyrolsko, Japonsko). V MiniMnichově byla otevřena velvyslanectví různých zemí, zástupců měst, ve kterých miniměstečka existují.

Ačkoli v České republice doposud tento projekt nebyl zrealizován, bylo možné se do projektu zapojit. Projekt „České velvyslanectví v MiniMnichově international 2008“ byl finančně podpořen Česko-německým fondem budoucnosti a záštitu nad ním převzal generální konzul ČR v Mnichově p. Mgr. Karel Borůvka. Neexistující české miniměstečko v MiniMnichově reprezentovalo šest dětí ve věku od 10,5 do 13 let. Projekt českého velvyslanectví slavil v MiniMnichově velký úspěch; japonská dětská delegace z městečka MiniJokohama by ráda spolupracovala s miniměstečkem v ČR, jakmile bude založeno.

Od účasti českých dětí v MiniMnichově se má mj. odvíjet i další prosazení projektové ideje městečka pro děti v ČR. Děti tak plní úlohu pracovníků „ambasád“ hned dvakrát: nejprve jako velvyslanci ČR v MiniMnichově, a nyní i jako velvyslanci miniměstečka v naší zemi. Bude-li o tuto myšlenku zájem, spolupráce s Kultur und Spielraum e.V. (partnerská organizace projektu) má probíhat formou odborného poradenství a podpory při realizaci českého městečka pro děti. Recipročně bude postupně v českém MiniMěstečku otevřeno německé velvyslanectví. Tímto bychom chtěli navázat na česko-německé projekty, které Kultur und Spiele-

raum e.V. v minulosti uspořádal.

V roce 1998 pořádal Kultur und Spielraum e.V. ve spolupráci s Tandemem Regensburg projekt „Krték trifft Malwurf Grabowski“ – Česká republika v MiniMünchen International. Projekt měl dvě dimenze. Jednou byla odborná výměna pracovníků s mládeží z Čech a Německa, druhou společné vytvoření českého projektového týdne v MiniMnichově. Dokumentace tohoto projektu odstartovala řadu pracovních materiálů vydávaných Tandemem Regensburg a nabízí mnohé projektové moduly pro česko-německé projekty s dětmi a mládeží.

Budoucí české MiniMěstečko by mělo být financováno podle místa konání z místních zdrojů a v případě zapojení do mezinárodních projektů také z příslušných národních a mezinárodních zdrojů a ze zdrojů Evropské unie.

Lenka Hubáčková,
občanské sdružení TRK o.s.

Organizace i jednotlivci, kteří by se na zakládání českého MiniMěstečka chtěli podílet, mohou kontaktovat občanské sdružení TRK na internetové adrese

<http://www.trk-os.cz/?id=17>, kde se také dozvědí bližší informace o celém projektu.

INZERCE
ve zpravodaji ARCHA

informace a ceník na adrese:

www.crdm.cz/archa

Zpravodaj ČRDM o výchově
a využití volného času dětí a mládeže

ARCHA

Registrace Ministerstvem kultury: MK ČR 8135
Tematická skupina 13A/A8, ISSN 1212 - 5016
Podávání novinových zásilek povoleno
Českou poštou, s.p., odštěpný závod Přeprava,
č.j. 1259/99 ze dne 29. 3. 1999

Redakce: Jiří Majer - vedoucí redaktor
Adresa redakce: Česká rada dětí a mládeže
Senovážné náměstí 977/24, 116 47 Praha 1
tel: 234 621 210, fax: 234 621 541
e-mail: archa@crdm.cz
IČO: 68379439

Graf. úprava a sazba Michala Rocmanová, akad. mal.
Tiskne Studio REFOS, Praha
Fotografie z archivů členských sdružení ČRDM
Příspěvky přijímáme nejlépe ve Word 7.0 nebo RTF

Vychází 8 x za rok
Toto číslo vyšlo v prosinci 2008
Zpravodaj Archa je nekomerční tiskovinou, která není určena k prodeji.
Archiv čísel Archy od roku 1999 ve formátu PDF najdete na adrese <http://www.crdm.cz/archa>

Foto na přední obálce: Pavel Drábek, Šestka Kateřinice - Junák; na zadní obálce archiv redakce.

Do celostátní soutěže „**Vánoční malování**“, kterou pořádá Dům dětí a mládeže v Šumné, bylo odevzdáno 2237 prací z 211 škol a školských zařízení. Oceněné práce jsou vystaveny do 31. 1. 2009 v prostorách DDM Šumná a poté v dalších místech znojemského regionu. Část prací bude využita jako ilustrace stolních kalendářů Konta Bariéry Nadace Charty 77, jejichž prodej slouží k získání prostředků na nákup školních pomůcek pro zdravotně postižené děti. Prohlédnout si je můžete i na <http://sis.znojmo.cz/ddmsumna>.

„Zimní večer“, Karolína Vránová – MŠ Lišov, 1. místo v kategorii MŠ; „Čert rohatý“, Monika Škrobáčková – ZŠ Slovácká ul., Břeclav – 3. místo v kategorii 1. – 2. ročník ZŠ; „Co se v nich skrývá?“, Simona Landsmanová – 4. ZŠ Žďár nad Sázavou – 2. místo v kategorii 3. – 4. ročník ZŠ; „Sněhuláky jsme postavili a zvířátka nakrmili“, Tereza Chmelařová – 4. ZŠ Žďár nad Sázavou, 2. místo v kategorii 1. – 2. ročník ZŠ

Možná mnohem lépe než kdejaká škola a kdejaký učitel – a to není nic proti školám a učitelům – dokážou tato sdružení mladé lidi nejen informovat, ale také formovat.“

Ministr školství Ondřej Liška v neformálním proslovu ke shromážděným zástupcům členských sdružení České rady dětí a mládeže – účastníkům oslavy deseti let jejího trvání a činnosti, 2008

Deset pestrých let České rady dětí a mládeže

Znám strašně moc dětí, které čeká rok, jako každý jiný. Ráno do školy, ze školy do družiny, z družiny domů a doma dětský pokoj plný věcí, které jsou jim k ničemu. Bojují samy se sebou. Bojují se svou samotou. Rodiče ujíždějí na kolotoči práce, peněz, starostí a zmatečného koloběhu. Na ně nemá nikdo čas.

Marie Molková – Hromča v úvodníku nazvaném Opravdový jackpot, 2007

Děti krajanů, které na táboře prožily deset dní, zachraňovaly v táborové hře ducha zlatokopa Koronela. Prožívaly to! Krom toho jsme odráželi nájezdy žravých psů, smířili se s tím, že někteří rodiče, bratři či bratrance z pátého kolena navštěvovali tábor téměř denně (a jen málokdy se dali přinutit k participaci), vysvětlovali, že mrkvový salát má skončit v břišku a ne v potoce... a přes všechno jsme zažili skvělých deset dní.

Ondřej Šejtka a Tomáš Hurt, vedoucí II. turnusu tábora uspořádaného Asociací TOM pro děti našich krajanů v 1200 kilometru vzdáleném Rumunsku (V Banátu, 2008)

„Moje zkušenost starosty potvrzuje, že mládež je skutečně naší budoucností, jakkoliv je to už notně otřepaná fráze. Jenže málokde se v tomto smyslu opravdu něco konkrétního dělá. Nejde přece pouze o nákup počítačové techniky do škol... Velké částky peněz se investují do mnohých zbytečných věcí; obce, města, ministerstva a úřady by se měly postarat spíš o to, co je smyslem Bambiriády – aby děti neměly jenom technické a materiální zázemí, ale aby dostaly i zázemí citové a aby se jim dostalo důvěry – to všechno jim dnes čím dál víc chybí.“

Starosta obce Suchá Loz Petr Gazdík v rozhovoru pro Archu krátce poté, co převzal výroční ocenění ČRDM – „Cenu Přístav“ („Čas strávený s mládeží se dospělým bohatě vrátí“, 2008)

Vybráno z Archy 2007 – 2008

O tom, že všemožná předvánoční setkání nemusejí být jen nic neřešícím, byť příjemným potlachem, přesvědčila večere náčelníků dětských a mládežnických spolků se zástupci státní správy (náměstkyně ministryně školství Eva Bartoňová, ředitel odboru pro mládež Jaroslav Tuček), kterou navštívili mj. i bývalá předsedkyně ČRDM Jana Vohralíková či poslanec Petr Bratský. Během onoho předvánočního večera 19. prosince byl vybrán potřebný počet peněz na „adopci“ třináctiletého indického mládence.

„Prashanth se představuje“, 2007